

กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร :
ศึกษากรณีผลกระทบจากโรคระบาดไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย

นางสาวสุมาลี จำเริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI LAWS RELATING TO FOOD SAFETY : A CASE STUDY ON THE EFFECT
OF AVIAN INFLUENZA OUTBREAK IN BROILER INDUSTRY

Miss Sumalee Chamrern

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491268

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร : ศึกษากรณีผลกระทบจาก
โรคระบาดใช้หัวคนต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย

โดย

นางสาวสุมาลี จำเริญ

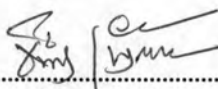
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

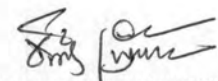
อาจารย์ที่ปรึกษา

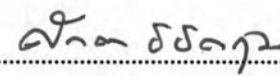
รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล

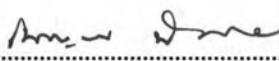
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

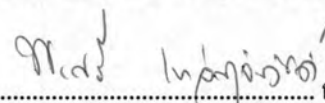
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร. เบญจมาศ ปัทมาลัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร. ชานิสร์ ดำรงค์วิวัฒน์ โภคิน)

..... กรรมการ
(อาจารย์พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุเทพ ยิ้มละมุล)

สุมาลี จำเริญ : กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร : ศึกษากรณีผลกระทบจากโรคระบาด
ไข้หวัดนกต่ออุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย (THAI LAWS RELATING TO FOOD SAFETY :
A CASE STUDY ON THE EFFECT OF AVIAN INFLUENZA OUTBREAK IN BROILER INDUSTRY)
อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ศักดา ธนิตกุล, 295 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารในอุตสาหกรรมเลี้ยง
ไก่เนื้อ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก ซึ่งกฎหมายดังกล่าวต้องสอดคล้องกับระบบ
อุตสาหกรรมและสถานการณ์ของโรค และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายต้องเข้าไปควบคุมในทุกห่วงโซ่การผลิต
เพื่อป้องกันและควบคุมโรค และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกของไทย กฎหมายของต่างประเทศ และหลักเกณฑ์ขององค์การ
ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์เชิงสนทนากับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและ
ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำมาประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง
กฎหมายให้ครอบคลุมในทุกห่วงโซ่การผลิต เพื่อป้องกันและควบคุมโรคและเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

จากผลการศึกษาพบว่ากฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารในส่วนของการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้หวัดนก ได้มีมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมในแต่ละห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงไก่ อาหารและยาสัตว์
โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก และการขนส่ง ในระดับหนึ่งแล้ว แต่ในบางห่วงโซ่การผลิตยังไม่มียกกฎหมายเข้ามาควบคุม หรือ
มีกฎหมายควบคุมแล้วแต่กฎหมายไม่สอดคล้องกับระบบของอุตสาหกรรมและสถานการณ์ของโรค ในส่วนนี้จึงต้อง
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันและควบคุมโรค แต่อย่างไรก็ตาม การแก้ไขเนื้อหาของ
กฎหมายเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จำต้องมีการบังคับใช้ให้เป็นไปตามเนื้อหาของกฎหมายที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว
ด้วย ซึ่งในส่วนนี้ต้องเพิ่มงบประมาณ เพิ่มอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ ประสานการทำงานกับเจ้าพนักงานฝ่าย
ปกครองหรือตำรวจ อบรมความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไป
ตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังต้องประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการป้องกันและควบคุมโรค และ
ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งนี้ ปัจจัยภาครัฐและความร่วมมือของประชาชนดังกล่าว ย่อมผลักดันให้
กฎหมายมีผลบังคับใช้ได้จริง การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพ และในท้ายที่สุดย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้กับ
ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศคู่ค้า

สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4686350534 : MAJOR LAWS

KEY WORD : THAI LAWS RELATING TO FOOD SAFETY / AVIAN INFLUENZA / BROILER INDUSTRY

SUMALEE CHAMRERN : THAI LAWS RELATING TO FOOD SAFETY : A CASE STUDY ON THE EFFECT OF AVIAN INFLUENZA OUTBREAK IN BROILER INDUSTRY. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SAKDA THANITCUL, Ph.D., 295 pp.

Main purpose of this thesis is to study Thai laws relating to food safety emphasizing on avian influenza in broiler industry. These laws must be able to govern the broiler industry and widespread disease, especially such laws must be able to regulate all food supply chains in broiler industry in order to prevent and control avian influenza and finally ensure food safety to consumers.

This thesis uses not only qualitative research by studying Thai laws relating to food safety emphasizing on avian influenza, foreign laws and international organization rules but also quantitative research by interviewing government officials and entrepreneurs. Then, the found data is methodically synthesized and analyzed to amend laws to regulate all food supply chains in broiler industry in order to prevent and control avian influenza and finally ensure food safety to consumers.

It is revealed by this study that there are Thai laws relating to food safety to prevent and control avian influenza in broiler food supply chains from broiler farms, broiler feed and drugs, broiler slaughterhouses and broiler product transportation. However, there are still some loopholes, for example, there is no specific regulating law in some food supply chains or there are specific regulating laws but they are out-of-date and do not cover the broiler industry and widespread disease. Therefore, it is necessary to newly draft and amend some laws. Such method is presumed to prevent and control avian influenza. However, drafting new and amending some laws is not enough. The laws must be effectively enforced by increasing budget and government officials, cooperating with other competent authority, capacity building, particularly laws to government officials and educating Thai citizen to prevent and control avian influenza and cooperate with government officials. Both public and private factors will effectively improve law enforcement in order to prevent and control avian influenza and finally ensure food safety to consumers in Thailand and importing countries.

Field of study Laws
Academic year 2006

Student's signature..... *Sumalee Cham*
Advisor's signature..... *Sakda Thanitkul*

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัตวแพทย์หญิง ดร. เบญจมาศ ปัทมาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร. ฐานิสร์ คำรงค์วัฒน์ โภคิน อาจารย์พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์ และอาจารย์สุเทพ อิมละมุล กรรมการ ที่ได้ให้ความกรุณาผู้เขียนมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายสัตวแพทย์ ยุคล ลิ้มแหลมทอง รองปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ (อดีตอธิบดีกรมปศุสัตว์) ที่ได้โปรดให้สัมภาษณ์ข้อคิดเห็นในส่วนของข้อมูล นายสัตวแพทย์ สักดิ์ชัย ศรีบุญเชื้อ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (อดีตรองอธิบดีกรมปศุสัตว์) ที่ได้โปรดกรุณาอนุเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก นายสัตวแพทย์ นิรันดร เอื้องตระกูลตุษ ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ นายสัตวแพทย์ เกรียงศักดิ์ แดงพรม ผู้อำนวยการส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์ สัตวแพทย์หญิง คณิงนิจ ก่อธรรมฤทธิ์ ผู้อำนวยการส่วนยาสัตว์และวัตถุอันตราย สัตวแพทย์หญิง คณารัตน์ หรินทรานนท์ ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ นายสัตวแพทย์ ธวัชชัย รอดสม ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ นายสัตวแพทย์ รักไทย งามภักดิ์ นายสัตวแพทย์ 8 วช และนายสัตวแพทย์ พลกฤษณ์ อู้อยดา นายสัตวแพทย์ 7 วช ที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ข้อมูล อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อ สัตวแพทย์หญิง ศุขารัตน์ เต็มยอด นายสัตวแพทย์ 8 วช ที่ได้อนุเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสมุดปกขาวความปลอดภัยอาหารสหภาพยุโรป นายสัตวแพทย์ จีระ สรณวัตร ผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการปศุสัตว์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลโรงงาน นายสัตวแพทย์ สมบัติ สุภประภากร นายสัตวแพทย์ 8 วช สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นกฎหมายของสหภาพยุโรปและประเทศญี่ปุ่น นายทรงรัตน์ อารีย์คำวิกุล สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ นายสัตวแพทย์ อภิชาติ สุวรรณชัยรบ นายสัตวแพทย์ 8 วช และนายไพศาล เศษฐสิงห์ เจ้าพนักงานสัตวบาล สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นายสมชาย จับบาง ผู้อำนวยการกองนิติการ ที่ได้ให้ความกรุณาเอกสารรายงานการประชุมเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก อีกทั้งยังห่วงใยใต้อตามความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด นางสาวพรรณพิไล ไอยวรรณ นิตกร 5 กลุ่มงานคดี 2 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับ OIE นางสาวพัชรี พันธุ์รอด นิตกร กลุ่มกฎหมายและระเบียบด้านการปศุสัตว์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจพิสูจน์อักษรและให้ความเห็นเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ คุณวิมลรัตน์ เปรมศิริ สมาคมผู้ผลิตไก่ เพื่อส่งออกไปไทย ที่ได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ข้อมูลกฎระเบียบของสหภาพยุโรปมาโดยตลอด Dr. Masao Sasaki, Chief Officer, Japanese International Cooperation Agency (JICA) และ Nancy R. Morgan, Commodity Specialist, Meat Trade Basic Foodstuff Service Commodities and Trade Division, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ผู้ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจ โดยเฉพาะ ด้านการศึกษาเพื่อลูกมาโดยตลอด และหากคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีปรากฏ ผู้เขียนขอขอบคุณความดี ให้กับบิดามารดา บุพการี ครูอาจารย์ ที่ได้อบรมและถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เขียนมาโดยตลอด

อนึ่ง วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถือเป็นงานวิจัยด้านกฎหมายฉบับแรกๆ ที่ได้นำกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารมาศึกษาวิเคราะห์ จึงยังมีข้อมูลอีกมากมายที่ยังจำเป็นต้องวิจัยกฎหมายในส่วนนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมุติฐาน.....	5
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย.....	8
2.1 ความเป็นมาของการเลี้ยงไก่.....	8
2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย.....	11
2.2.1 ภาคการผลิต.....	11
2.2.1.1 ฟาร์มเลี้ยงไก่.....	11
2.2.1.1.1 ประเภทการเลี้ยงไก่.....	11
2.2.1.1.2 การผลิตไก่เนื้อ.....	15
2.2.1.1.3 วิธีการเลี้ยงไก่เนื้อ.....	17
2.2.1.1.4 แหล่งการผลิตไก่เนื้อ.....	18
2.2.1.2 อาหารสัตว์และยาสัตว์.....	19
2.2.1.2.1 อุตสาหกรรมอาหารสัตว์.....	19
2.2.1.2.1.1 วัตถุดิบอาหารสัตว์.....	20
2.2.1.2.1.2 แหล่งวัตถุดิบ.....	21

บทที่	หน้า
2.2.1.2.1.3 สูตรอาหารสัตว์.....	21
2.2.1.2.2 ยาสัตว์.....	21
2.2.1.2.2.1 ชนิดของยา.....	22
2.2.1.2.2.2 วิธีการใช้ยา.....	22
2.2.1.2.2.3 การใช้ยาปฏิชีวนะในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ.....	23
2.2.1.3 โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก.....	24
2.2.1.3.1 ประเภทของโรงฆ่าสัตว์.....	24
2.2.1.3.2 ขั้นตอนการฆ่าสัตว์.....	25
2.2.1.4 การขนส่ง.....	27
2.2.1.4.1 การขนส่งสัตว์ปีกจากฟาร์มมายังโรงฆ่าสัตว์.....	27
2.2.1.4.2 การขนส่งซากสัตว์ปีกจากโรงฆ่าสัตว์ไปยังผู้บริโภค.....	27
2.2.2 ภาคการตลาด.....	28
2.2.2.1 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการบริโภคในประเทศ.....	28
2.2.2.1.1 โครงสร้างตลาดภายในประเทศ.....	28
2.2.2.1.2 วิธีการตลาดไก่เนื้อภายในประเทศ.....	28
2.2.2.1.3 ลักษณะไก่ชำแหละภายในประเทศ.....	29
2.2.2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออก.....	29
2.2.2.2.1 ตลาดส่งออกที่สำคัญ.....	29
2.2.2.2.2 ลักษณะสินค้าส่งออก.....	30
2.3 ปัญหาและอุปสรรคในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อ.....	31
2.3.1 ภาคการผลิต.....	31
2.3.1.1 ฟาร์มเลี้ยงไก่.....	31
2.3.1.2 อาหารสัตว์และยาสัตว์.....	33
2.3.1.3 โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก.....	34
2.3.1.4 การขนส่ง.....	36
2.3.2 ภาคการตลาด.....	38
2.4.2.1 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการบริโภคในประเทศ.....	38
2.4.2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออก.....	39
2.4 ปัญหาโรคไขหวัดนก.....	39
2.4.1 ความเป็นมาของโรคไขหวัดนก.....	39

บทที่	หน้า
2.4.1.1 ไวรัสไข้หวัดนกและการก่อโรค.....	39
2.4.1.2 อาการของโรคและการติดต่อ.....	41
2.4.1.2.1 ระยะฟักตัวและอาการในสัตว์.....	41
2.4.1.2.2 วิธีการติดต่อระหว่างสัตว์.....	41
2.4.1.2.3 วิธีการติดต่อระหว่างสัตว์สู่คน.....	41
2.4.1.2.4 ระยะฟักตัวและอาการในคน.....	41
2.4.1.2.5 การติดต่อจากคนสู่คน.....	42
2.4.1.3 การตรวจเชื้อไข้หวัดนก.....	42
2.4.2 ปัญหาโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย.....	43
2.4.2.1 สถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก.....	43
2.4.2.1.1 การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ 1.....	44
2.4.2.1.2 การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ 2.....	45
2.4.2.1.3 การระบาดของโรคไข้หวัดนกรอบที่ 3.....	46
2.4.2.2 มาตรการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย.....	46
2.4.2.2.1 การเฝ้าระวัง.....	47
2.4.2.2.2 การสอบสวนโรค.....	47
2.4.2.2.3 การทำลายสัตว์ปีกและการจ่ายเงินค่าชดใช้.....	48
2.4.2.2.4 การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก.....	48
2.4.2.2.5 การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค.....	48
2.4.2.2.6 การปรับระบบโครงสร้างการเลี้ยงสัตว์ปีก.....	48
2.4.2.2.7 การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในไก่งวงและไก่พื้นเมือง.....	49
2.4.2.2.8 การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในเป็ดไล่ทุ่ง.....	49
2.4.3 ความร่วมมือขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและควบคุม	
โรคไข้หวัดนก.....	49
2.4.4 ผลกระทบของโรคไข้หวัดนก.....	50
2.4.4.1 ผลกระทบด้านสาธารณสุข.....	50
2.4.4.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	51
2.4.5 การป้องกันโรคในสัตว์ปีก.....	54
2.4.5.1 การป้องกันโรคด้วยการจัดการสุขาภิบาล.....	54
2.4.5.2 การป้องกันโรคด้วยการใช้ยา.....	54

บทที่	หน้า
2.4.5.3 การป้องกันโรคด้วยการฉีดวัคซีน.....	55
2.4.5.4 การป้องกันโรคด้วยการใช้กฎหมายควบคุม.....	55

3 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารกับการป้องกันและควบคุม

โรคใช้หวัดนกในประเทศไทย.....56

3.1 ภาคการผลิต..... 57

3.1.1 ฟาร์มเลี้ยงไก่..... 57

3.1.1.1 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542..... 60

3.1.1.2 กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499..... 63

3.1.2 อาหารสัตว์และยาสัตว์..... 69

3.1.2.1 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542..... 70

3.1.2.2 กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525..... 73

3.1.2.3 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510..... 76

3.1.2.4 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535..... 77

3.1.3 โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก..... 78

3.1.3.1 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535..... 78

3.1.3.2 กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์
และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535..... 82

3.1.4 การขนส่ง..... 84

3.1.4.1 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542..... 86

3.1.4.2 กฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499..... 87

3.2 ภาคการตลาด.....90

3.2.1 อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการบริโภคในประเทศ.....90

3.2.1.1 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542..... 90

3.2.1.2 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535..... 91

บทที่	หน้า
3.2.1.3 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522.....	91
3.2.1.4 ร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.	92
3.2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออก.....	92
4 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารกับการป้องกันและควบคุม	
โรคลำไส้หวัดนกของต่างประเทศ.....	94
4.1 สหภาพยุโรป.....	94
4.1.1 กระบวนการนิติบัญญัติของสหภาพยุโรป.....	97
4.1.2 กฎหมายอาหารของสหภาพยุโรป.....	99
4.1.3 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารของสหภาพยุโรป.....	101
4.1.4 กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม โรคลำไส้หวัดนกของสหภาพยุโรป.....	107
4.2 ประเทศญี่ปุ่น.....	115
4.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยอาหารของญี่ปุ่น.....	118
4.2.1.1 กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาหารขั้นพื้นฐาน (The Food Safety Basic Law)....	120
4.2.1.2 กฎหมายว่าด้วยสุขอนามัยอาหาร (The Food Sanitation Law).....	122
4.2.1.3 กฎหมายว่าด้วยโรงฆ่าสัตว์ (The Abattoir Law).....	125
4.2.1.4 กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบธุรกิจฆ่าสัตว์ปีกและการตรวจโรคสัตว์ปีก (Poultry Slaughtering Business Control and Poultry Inspection Law).....	126
4.2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม โรคลำไส้หวัดนกของประเทศญี่ปุ่น.....	127
4.3 องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหารและการป้องกัน	
และควบคุมโรคลำไส้หวัดนก.....	131
4.3.1 องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ	
(Office International des Epizooties : OIE)	131
4.3.1.1 ความเป็นมา.....	131
4.3.1.2 วัตถุประสงค์.....	132
4.3.1.3 กฎเกณฑ์ขององค์การ โรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ	
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุม โรคลำไส้หวัดนก.....	132
4.3.2 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO).....	141
4.3.2.1 ความเป็นมา.....	141

4.3.2.2	หลักเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และควบคุมโรคไข้หวัดนก.....	141
4.3.3	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of The United Nations : FAO).....	142
4.3.3.1	ความเป็นมา.....	142
4.3.3.2	หลักเกณฑ์ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก.....	143
5	ปัญหาทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในอุตสาหกรรม การเลี้ยงไก่เนื้อในประเทศไทย.....	145
5.1	ภาคการผลิต.....	145
5.1.1	ฟาร์มเลี้ยงไก่.....	145
5.1.1.1	การจัดตั้งฟาร์มและการกำหนดมาตรฐานฟาร์ม.....	145
5.1.1.2	การป้องกันและควบคุมโรค.....	146
5.1.2	อาหารสัตว์และยาสัตว์.....	148
5.1.3	โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก.....	149
5.1.3.1	การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 กับโรงฆ่าสัตว์ปีก.....	149
5.1.3.2	ปัญหาวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535.....	150
5.1.4	การขนส่ง.....	150
5.1.4.1	การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในประเทศ.....	150
5.1.4.2	การควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ระหว่างประเทศ.....	154
5.2	ภาคการตลาด.....	155
5.2.1	อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการบริโภคภายในประเทศ.....	155
5.2.1.1	การค้าสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก.....	155
5.2.1.2	การควบคุมการฆ่าสัตว์ปีกและจำหน่ายสัตว์ปีก.....	157
5.2.1.3	การควบคุมคุณภาพเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก.....	160
5.2.1.4	มาตรฐานการรับรองคุณภาพเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก.....	161

บทที่	หน้า
5.2.1.5 ตลาดและสถานที่จำหน่ายสัตว์ปีก.....	161
5.2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออก.....	163
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	170
6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย.....	170
6.2 ผลการวิจัย.....	171
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	179
6.3.1 ภาคการผลิต.....	179
6.3.1.1 ฟาร์มเลี้ยงไก่.....	179
6.3.1.2 อาหารสัตว์และยาสัตว์.....	190
6.3.1.3 โรงฆ่าชำแหละสัตว์ปีก.....	194
6.3.1.4 การขนส่ง.....	196
6.3.2 ภาคการตลาด.....	197
6.3.2.1 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการบริโภคภายในประเทศ.....	197
6.3.2.2 อุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการส่งออก.....	199
รายการอ้างอิง.....	202
ภาคผนวก	210
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	295

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกตั้งแต่ วันที่ 26 ธันวาคม 2546 – 10 มกราคม 2549.....	51
2 อัตราการนำเข้าเนื้อไก่ของญี่ปุ่นในปี 2546 และ 2547.....	53
3 อัตราการนำเข้าเนื้อไก่ของสหภาพยุโรปในปี 2546 และ 2547.....	53
4 สินค้าอาหารไทยที่ส่งออกไปสหภาพยุโรป 10 อันดับแรก ปี 2546.....	96
5 สินค้าอาหารส่งออกของไทยไปตลาดญี่ปุ่น 10 อันดับแรก ปี 2546.....	117

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 อัตราส่วนการผลิตในอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่เนื้อของไทย.....	14
2 ตลาดส่งออกเนื้อไก่ของไทย ปี 2548.....	30
3 การระบอบที่ 1.....	44
4 การระบอบที่ 2.....	45
5 การระบอบที่ 3.....	46
6 การบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศปี 2547.....	52
7 การส่งออกเนื้อไก่ของไทย.....	53
8 กฎหมายที่ควบคุมในภาคการผลิต.....	89
9 กฎหมายที่ควบคุมในภาคการตลาด.....	93
10 สัดส่วนการส่งออกสินค้าอาหารไปยังสหภาพยุโรป	
แยกตามกลุ่มสินค้า ปี 2546.....	95
11 สัดส่วนการส่งออกสินค้าอาหารไปยังญี่ปุ่น	
แยกตามกลุ่มสินค้า ปี 2546.....	116